

godí?" Toda tolažimo se: saj imajo tudi drugi „bratje naši po kervi“ nekaj takega plevela; p.: to zavisi (das hängt ab); nekteri pišejo še celó: kako ova kuča izgleda (sieht — aus), namesto: kakva je?

Čudno se zdí nekterim, zakaj ne bi smeli glagolov doveršivnih, kakor v drugih naklonih sed. č., tudi v določnem naklonu pravega sed. časa rabiti, če si mislimo djanje doveršeno. — Ravno zato ne, ker kaže pravi sed. č. djanje, ki se godí ali verší ravno tačas, kedar od njega govorimo. Slovenec, kateri si misli djanje, ki se godí ali verší ravno ondaj, kedar govori od njega, doveršeno, ne misli prav, ne misli po slovanski, — ne misli — kakor smo vidili — po staroslovenski. Ponevedoma se je navzel kri-vega — tujega mišljenja. Ne prikrivajmo si zmote svoje; „errare est humanum“.

Pa prigovarjajo nekteri, da se nektero djanje le hip godí in terdijo, da moramo za tako — takó naglo doveršeno djanje rabiti glag. dovrš. Toda tudi hip terpi, tudi hip je dél časa (Zeitraum), kateri ima začetek in konec, kateri (dél časa) se godí ali verší; toraj se mora (ko se ravno verší) naznanovati z glag. nedoveršivnim ali (kar je eno): z veršivnim = terpežnim = djanskim (dējateljnīm), ne pa z doveršivnim. — Če tudi le enkrat „brenkneš“, nepotujčen Slovenec te bo vprašal govore v sed. času: čemu brenkaš (ne brenkneš)? — če tudi le enkrat „streliš“ —: zakaj streljaš (ne streliš) tukaj? — če tudi le enkrat „daš“ —: zakaj mu to daješ (ne daš)? Zato je ravno tisti Trubar, ki je napisal v Jan. 18. 22. nerredno: „takú ti odgovoriš“ (namesto odgovarjaš) — prec v drugi versti dalje (Jan. 18. 23.) poslovenil prav: zakaj me biješ? (ne udariš), da si je le od ene „žlafernice“ govorjenje. To se vé, da bi po vseh letéh in takih stavkih (ker je tako enkratno djanje po natori svoji poprej mine kot začnemo vprašati) — smeli vprašati tudi: čemu si brenknul? zakaj si strelil? in v Jan. 18. 23.: zakaj si me udaril? — toda Slovenec ni bil nikoli, pa ni tudi zdaj take misli, da ne bi smel djanja, ki se je zgodilo pred enim, pred dvema ali tremi hipi, za djanje pravega sed. časa šteti.

(Dalje sledi.)

Slovanski popotnik.

* Na dunajskem vseučilišču se razlagajo letos sledeče slovanske stvari: Gosp. prof. dr. Miklosič: 1) staroslovensko slovnico in razjasnjenje staroslovenske krestomatije, 2) noveje znamenitosti slav. knjižestva, 3) o Nestoru; — gosp. prof. M. Kavecki: likoslovje poljskega jezika; — gosp. prof. A. Šembera: česko slovnico, česko skladnjo in zgodovino česke literature, — gosp. prof. C. Zaleski: ruski jezik.

* „Serbsko-dalmatinski magazin“, ki je leta 1851 nehal izhajati, se bo sopen izdajal. Prof. J. Sundečić v Zadru je zgotovil zvezka za leto 1852 in 1853, in prihodnje leto bo doveršil zvezka za 1854 in 1855. Cena zvezka je 30 kr. sr. Naročilo terpi do konca decembra t. l.

* Za matico društva sv. Mohora, katero dosihmal šteje 790 družtvenikov, se je nabralo 202 fl. 54 kr. Zastran izdaje sv. pisma v slovenskem jeziku, ki naj bi se po željah svetlega g. lavantinskega knezoškofa v 2 ali 3 letih doveršila, želi odbor od družtvenikov in odbornikov nasveto zvediti: kako bi to mogoče bilo? Društvo s svojimi dohodki ne more tega dognati. (Po naših mislih je od gosp. Janežiča nasvetovana pot prava pot).

* Gosp. dr. Anton Rojc, bivši profesor kazenskega zakona, sedaj namestnik derž. nadpravdnika c. k. banske stolice v Zagrebu, bo izdal praktično razložen „kazneni postupnik“ (kazensko ravnavo) po postavi 1853, ki bo obsegel 10 tiskanih pôl in veljal 1 fl. 30 kr. Knjigar J. Pretnar v Zagrebu prejema naročila.

* Gosp. J. Hovora je prestavil slavno Lessingovo igro „Nathan modri“ v česki jezik.

* V „Mittheil. d. hist. Ver. für Krain“ naznanja gosp. dr. Costa, da hoče cel zvezek domovinskih spominkov v nemškem jeziku pod naslovom „Vaterländische Erinnerungen“ na svetlo dati, ako mu domorodci željo po taki knjigi do konca t. l. razodenejo naročila poslavši; cena zvezka ne bo višja od 1 fl. Če bo prvi zvezek všeč bralcem, bota sledila še dva druga.

* Poslednjega cerkvenega zbirališča v Tridentu 1547 so se sledeči Slovani vdeležili: 1. Antonin, Moravan, knezoškof praški, cesarski poslanec; 2. Juri Drašković, pečuhski škof, poslanec cesarski za kraljestvo ogersko, pozneje kardinal; 3. Juri Živković, Horvat, iz reda Minoritov, škof sejski; 4. Andrej Dudić, Horvat, škof tinijski; 5. Bonifac Ragusa, Dalmatin, iz reda sv. Franciška, škof marcanški; 6. Jan Branus, Serb iz Olguna, primas serbski; 7. Valentin Herbot, Poljak, škof přemiselski, poslanec kralja poljskega; 8. Stanisław Walwsky, Poljak, škof teodosijski.

* Slavno Kollárovo pesem „Slávy Dcery“ je dohtar zdravilstva Jan. Fr. Tvrdon v Skalici na Ogerskem prestavil v nemški jezik pod naslovom „Slava's Tochter“, lyrisch-episches Gedicht in 5 Gesängen von Johann Kollár. Wort- und sinngetreu ins Deutsche zum erstenmale vollständig übertragen.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Kamnika. L. K. Ako bi me kdo za najlepše sčela in kraje na Krajskem vprašal, gotovo bi v odgovoru Kamnika in njega okolice ne pozabil. Saj ravno krasna bistriška dolina, razstegujejoča se proti sivim snežnikom, in nježno mestice Kamnik stoječe pod sterbo kriško goro, okolj ktere hladen in zdrav zrak pihlja kakor malo kje, vsako poletje več gospôde k nam vabi, večidel iz Ljubljane, še celó iz Tersta. Preteklo jesen je znani g. Mauroner v resnici se v Kamniku naseliti hotel, ter je od mesta zgornjo stran „malega grada“ kupoval, da bi si bil selice (kampagno) v gotiški statvi na polovici malogradške skale ravno nad klančcem postavil. To bi bil kinč Kamnika na tisti terdni skali, na katero so nekđaj mornarji svoje ladije priklepali. Kar so odtekle šumeče vode, ki so kupcu in ribču dobiček in zaslužek dajale; odkar so siloviti Turčini starega Kamnika bogate poslopja razrušili, je že veliko let, — pa Kamnik se le počasi počasi oživlja! Zlo si je mestice poslednji čas opomoglo na zunanjem obrazu, in akoravno v njem palač ne smemo iskati, je vendar vredno posebno farno cerkev na Šutni in klostersko cerkev v mestu v misel vzeti; uno sta rajnki dekan Fr. Vojska in sedanji dekan gosp. J. Fink tako ozaljšala, da ji na Krajskem menda ni kmali para; to pa bivši gosp. guardian O. Raimund — mož vnet za božjo hišo in božjo čast. Pa tudi njihov naslednik g. guardian O. Gotthard v duhu svojega prednika o teh stvaréh hvalo vredno napreduje.

Od tukajšnih ljudskih šol z veseljem naznanjam, da se po besedah veljavnih mož verlo obnašajo. Potožiti pa se more, da dekliski šoli učilnih moči pomanjkuje. Ne vém kdo da je kriv tega, le to vém, da se je že lanjsko leto naš g. kaplan L. Dolenc opazivši to napako prostovoljno (brez vsega plačila) učiteljstva poprijel,

se vé da z dovoljenjem dotičnih predstojnikov. Drugi razred je njemu izročen in kako izverstno svojo nalogo spolnuje blagi gospod, nam to dovelj dokazuje, da imajo letos veliko več učenk kakor lani. Pa kaj bom dokazoval? Kdor gospoda osebno pozna, vé da veliko velja. Bog mu trud plati!

O družih zadevah našega kraja smemo s toliko večjim zaupanjem veselejši prihodnosti pričakovati, ker se nam bo že koj prvo spomlad nov vir blagostanja z zidanjem c. k. solnitarije (gl. letošnje „Nov.“ št. 74.) in zraven tudi škarpe na desnem bregu Bistrice odperl. Sl. ministerstvo je dovolilo blizo 100.000 forint za to oboje zidanje. Kdaj da se bojo mlini za smodnik in druge početja napravljati pričeli, se za gotovo ne vé. Na treh krajih pa že vojaška straža stoji, in iz Laškega (od Lambrate pri Milanu in iz Treviža, kjer so mline za smodnik prodali) so dokaj kotlov, stóp, leskovega oglja itd. že sem navozili in v magazine nakupičili. Mislijo pa pri zidanju mlinov in drugih napravah naj novejšo znajdbe in skušnje o tej reči porabiti.

Iz Ljubljane 22. nov. Danes dopoldne so iz tukajšne gosp. Samasatove zvonarije odpeljali na železnico 4 nove zvonove za farno cerkev v Sevnici (Lichtenwald) na doljnem Štajarskem, ki je, kakor je bravecem „Novic“ znano, letošnje binkošne praznike z večjim delom prijaznega terga pogorela. Veliki zvon je vagal 24 centov in 90 funtov, drugi 12 centov in 70 funtov, tretji 7 centov in 50 funtov, četerti pa 3 cente in 8 funtov. Lično in dobro delo in lepo soglasje zvonov bojo gotovo Sevnici enoglasno sami hvalili, kadar jim bojo novi zvonovi prvokrat zapeli. To tedaj njim samim prepušamo. Namen teh verstic je kaj drugega. Zvedili smo namreč za gotovo, da ondašnji g. fajmošter Fohn, spoznavši veliko nevarnost za cerkev in turn sred terga ob nesreči kakega ognja, so že pred 4 leti svoje farmane napravili, naj bi se tudi turn z zvonovi asekuriral. Kdo pač bi bil takrat mislil, da bo take pomoči tako kmali potreba! Teržaška asekuracija je koj po požaru gosp. fajmoštru celi asekurirani znesek našela, le toliko je odbila, kolikor je tisti bron vreden bil, ki ni zgorel; bilo je po tem takem tedaj berž mogoče cerkev z lepimi novimi, še 10 centov težjimi zvonovi ozaljšati in jih berž do zadnega vinarja plačati brez bire pri farmanih, ktere je ogenj že tako v velike nadloge pripravil, da imajo sami seboj dosta opravit, preden se bojo izkopali iz težav.

„Novice“ so že stokrat in stokrat svojim rojakom priporočale veliko dobroto asekuracij, — al žalostnega serca se moramo skor pri vsakem ognju prepričevati, da ljudje še nočejo spoznati te dobrote! Naj bi bil ta izgled živa priča vsem, ki še ne verjamejo, da je asekurirati se zares dobro. Majhno plačilo, ki se je za 5 let naprej odrajtalo, se je že v 4. letu tako obilno in dobrotno za celo faro povernilo. Kar je tukaj od turna rečeno, velja od vsacega drugega poslopja. Gotovo, hitro in zdatno nam pridejo le asekuracije na pomoč. Naj bi to vsak gospodar spoznal!

Novičar iz mnogih krajev.

Da se okrajša odpisovanje takih davkovskih dolgov, kteri se iztirjati ne dajo je c. k. ministerstvo deželni davkovski uradni oblast dalo, da smé sama čez odpise sklepati, ako zaostali dolg polovice letnega davka, ki ga je imel človek takrat plačati, ne preseže; če je pa dolg čez polovico, se mora prošnja za odpis ministerstvu dnarstva predlagati. — Te doi je bil dodelan natis ce-

sarske pesmi v vsih jezicib, ki se govore v našem cesarstvu. — Za kerškega škofa (Veglio) je izvoljen častni korar in svetovavec dež. pogl. v Zadru dr. J. Vitezić. — Po več krajih Marskega in Českega je bilo že 15. dan t. m. toliko snega in tak mraz, da je več ljudi zmerznilo. — V okrajni Krakovega se goveja kuga zmiraj bolj razširja, zato ne smejo meso in loj in ne kože in rogovi v Galicijo; živine pa smejo na posebnih krajih in po natančnem pregledu le toliko semgnati, kolikor je neobhodno potreba. — Po ognju v vasi Glagovacu poleg Arada na Ogerskem, ki je 3. t. m. vstal po nemarnosti dveh fantov, ki sta se igrala z vžigavnimi klinčki, je ukazal ondašnji župan, naj se prihodnje nedeljo snidejo vsi otroci bližnjih vasi od 6. do 14. leta. Ko jih je bilo čez 100 zbranih, je pripeljal tista dva, ki sta po igrači vas zažgala, in ju vpričo vsih s šibo dobro našeškati dal. Tak izgled ni slab! — Do 14. t. m. se pred Sevastopoljem še zmiraj ni nič važnega zgodilo. Vojskovodja francoski in angleški sta previdila, da s to armado, ki jo imata, se ne moreta podstopiti mesta napasti; tedaj sta sklenila počakati, dokler jima ne doide nova pomoč; en oddelk te pomočne armade sta pričakovala 15., drugi oddelk 20. dan t. m. Če bi zedinjena armada tudi hotla se s Krima na barke spraviti in čez zimo kam drugam iti, menda ne more, ker zunaj Sevastopolja stoji nek okoli 80.000 Rusov, ki bi gotovo z vso silo planili nad sovražnika, kadar bi en del že na barkah bil; zakaj vsi v enem hipu ne morejo na morji biti. Gledé na te okoljine je nek car Nikolaj svoji svakinji, kraljici Holandski pisal: „Sevastopolj me ne skerbí, angleško-francoska armada mi ne bo ušla“. Mraz je že precej hud v Krimu; pod prostim nebom stojé Rusi, Francozi in Angleži, Rusi nimajo nek ne šotorov ne odeje, pa jim derv ne manjka, da si kurijo in se grejejo, — Francozom in Angležem pa manjka derv. — Da bi imela rusovska armada od druge strani sovražnika za petami, se je vzdignil Omerpaša s svojo armado proti Prutu; sliši se, da maršira z 50.000 Turki, — ali s samimi Turki, ki se v bitvah na prostem tako slabo obnašajo, kakor se je poslednjikrat pri Balaklavi pokazalo, ne bo dosta strahoval rusovske armade. — Tista rusovska armada, ki je unidan tako hitro marširala proti rusovsko-vlaški meji, se je zdaj vernila in maršira proti rusovsko-gališki. — Novo srečkanje novincov na Francoskem za leto 1854 bo 18. januarja. — Sliši se, da je avstrijska vlada pisala angleški in francoski, da ostane pri tem, kar je obljubila, da si pa tudi še zmiraj priderzuje samostalnost zastran začetja vojske in sklepa miru. — O pravdi badenske vlade z nadškofom freiburškim je došel medčasni sklep (Interim); gospodarstvo cerkve in premoženja njenega ostane pri starem; škof voli fajmoštre in vikare; sodnijska preiskava duhovnov se popusti; izobčenje višjega duhovnega svetovavstva ni preklicano; pa tudi svetovavstvo to ni razpušeno.

Stan kursa na Dunaji 23. novembra 1854.

Obligacije	5 %	82 ³ / ₈	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	87 fl.
državnega	4 ¹ / ₂ %	72 ³ / ₈	fl.	Windišgrac. „ „ 20 „	30 ³ / ₄ „
dolga	4 %	63 ³ / ₄	fl.	Waldstein. „ „ 20 „	29 ³ / ₄ „
	3 %	49 ³ / ₄	fl.	Keglevičeve „ „ 10 „	11 „
	2 ¹ / ₂ %	40	fl.	Cesarski cekini.	6 fl. 4
Oblig. 5% od leta 1851 B	93		fl.	Napoleonor (20 frankov)	10 fl. 13
Oblig. zemljiš. odkupa 5% 74 ¹ / ₂ %			fl.	Suverendor	17 fl. 40
Zajem od leta 1834	224 ³ / ₄		fl.	Ruski imperial	10 fl. 27
„ „ 1839	129 ¹ / ₂		fl.	Pruski Fridrihsdor . . .	10 fl. 50
„ z loterijo od leta 1854			fl.	Angleški suverendor . .	12 fl. 43
		96 ³ / ₄	fl.		
„ národní od leta 1854			fl.	Nadavk (agio) srebra:	
		86 ³ / ₄	fl.	na 100 fl.	29 ³ / ₄ fl.